

انزوای عربستان در منطقه

شورای همکاری خلیج فارس پس از حدود 30 سال که از زمان تاسیس آن می‌گذرد، با مشکلات فراوانی مواجه شده و ضعف و کاستی چنان آن را تهدید می‌کند که شاید در از میان رفتن این شورا (همچون بسیاری از سازمان‌ها و نشست‌های منطقه‌ای عربی) تاثیرگذار باشد.

جام جم آنلاین: شورای همکاری خلیج فارس پس از حدود 30 سال که از زمان تاسیس آن می‌گذرد، با مشکلات فراوانی مواجه شده و ضعف و کاستی چنان آن را تهدید می‌کند که شاید در از میان رفتن این شورا (همچون بسیاری از سازمان‌ها و نشست‌های منطقه‌ای عربی) تاثیرگذار باشد.

نفوذ عربستان سعودی بر این شورا در حال کاهش است و دیگر کشورهای عضو نیز با تکیه بر قدرت‌های خارجی بر عربستان سعودی و سیاست‌های این کشور در شورای همکاری شوریده و با آن مخالفت می‌کنند.

عربستان سعودی در سال‌های اخیر سه تلاش در این شورا انجام داده است که تاکنون هیچ یک از آنها نتیجه‌بخش نبوده و به سرانجام نرسیده است:

1 - واحد پولی یکپارچه در میان کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس که با مخالفت کشور عمان در پیوستن به معاهده آن و اختلاف دولت امارات با حضور مقرر دائمی بانک مرکزی کشورهای حاشیه خلیج فارس در ریاض و دوگانگی موضع کویت مواجه شد.

2 - پیشنهاد پادشاه عربستان سعودی ملک عبدالله بن عبدالعزیز مبنی بر پیوستن دو کشور اردن و مغرب به شورای همکاری خلیج فارس و تاسیس باشگاه عربی برای حمایت از انقلاب‌های مردمی در سرزمین‌های عربی که از سوی هیچ یک از اعضای این شورا مورد حمایت قرار نگرفت، حتی برخی از امیران سعودی نیز این پیشنهاد را تایید نکردند و مقرر شد به دو کشور اردن و مغرب کمک‌های مالی حدود پنج میلیارد دلار اعطا شود تا جایگزین این پیشنهاد باشد و آنها را ناامید نکند.

3 - طرح بحث برانگیز و ناگهانی عربستان سعودی در شورای همکاری خلیج فارس مبنی بر انتقال از مرحله همکاری به «اتحاد» و انتشار اخباری مبنی بر احتمال اتحاد دو کشور عربستان سعودی و بحرین در قالب یک اتحاد جدید، که با مخالفت جدی کشورهای عمان، کویت و امارات با عنوان ضرورت بررسی ریشه‌ای و بدون شتاب این طرح پیش از هرگونه تصمیم‌گیری، مواجه شد.

کاهش نفوذ عربستان سعودی در شورای همکاری خلیج فارس همزمان با کاهش روابط دیپلماتیک این کشور با دیگر کشورهای عربی است.

روابط عربستان سعودی با عراق و سوریه در اوج تیرگی قرار دارد و سوریه، ریاض را به حمایت از گروه‌های تروریستی و ارسال سلاح به گروه‌های مخالف با نظام سوریه با هدف ساقط شدن حکومت سوریه، متهم می‌کند. بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی راشا تودی تصریح کرد سوریه، خواهان دموکراسی موجود در عربستان سعودی نیست.

روابط عربستان سعودی با مصر نیز آشفته است و بسیاری از مردم مصر عقیده دارند نظام سعودی با حکومت سابق مصر هم‌پیمان شده بود تا انقلاب مردم را به انحراف کشانده و حتی آن را ساقط کند. روابط عربستان سعودی با سودان و الجزایر نیز به همین ترتیب است و با لبنان و یمن نیز روابط مطلوبی ندارد.

بیشترین نگرانی عربستان سعودی از گسترش نفوذ ایران در میان کشورهای عربی از جمله بحرین، سوریه، عراق و لبنان است و این نگرانی با افزایش اعتراض‌های مردمی بحرین که خواهان تغییر و برقراری عدالت و دموکراسی در این کشور هستند، تشدید شده است.

عربستان سعودی احساس می‌کند حکومت بحرین با خطر واقعی و ماهوی روبه‌رو بوده که می‌تواند انعکاس‌هایی در میان کشور عربستان داشته باشد. از این رو بهترین راه‌حل را پیوستن بحرین به عربستان می‌داند تا شیعیان بحرین (که اکثریت مردم بحرین را تشکیل می‌دهند) در محیط بزرگ اهل سنت پراکنده شوند.

بحرین کشوری عربی بوده و هویت عربی را پذیرفته است، ولی مخالفان دولت آل خلیفه در بحرین خواهان اصلاحات در کشورشان هستند، نه پیوستن به کشوری دیگر.

اتحاد خواسته همه مردم و ساکنان کشورهای عربی است؛ اما این اتحاد، مستلزم شرایطی خاص است که مهم‌ترین آن، رضایت دو ملت و تمرکز بر اصلاحات و برقراری دموکراسی، آزادی و اعطای حقوق سیاسی و برابری است که این شرایط محقق نشده است.

عربستان سعودی در حال حاضر از بحران‌های داخلی و منطقه‌ای بسیاری رنج می‌برد که می‌توان گفت مهم‌ترین آن، کاهش نقش‌آفرینی منطقه‌ای این کشور و افزایش نفوذ کشورهای غیرعربی بویژه ایران و ترکیه است. گویا عربستان سعودی نقشه سیاسی و استراتژیک منطقه را درست مطالعه نکرده و به همین دلیل دچار خطاهای بسیاری شده است.

عربستان سعودی نتوانست طرح سازش در منطقه را با کمک آمریکا – با وجود روابط استراتژیک مهمی که با ایالات متحده داشت – به نتیجه برساند و در تمام جنگ‌افروزی‌های آمریکا و غرب در منطقه، خدمات شایانی به آنان کرد. در جنگ‌های آمریکا علیه عراق و افغانستان و نیز حمله نظامی ناتو به لیبی به منظور سرنگونی حکومت قذافی، عربستان از سیاست‌های آمریکا حمایت می‌کرد.

هنگامی که صدام حسین، رئیس‌جمهور مخلوع عراق به کویت حمله کرد، حتی یک کویتی خواهان پیوستن کویت به کشور عراق نبود، چراکه او نمونه صحیحی از حکومت را به مردم کویت نشان نمی‌داد. ما یقین داریم بیشتر مردم بحرین نیز با اتحاد کشورشان با عربستان سعودی مخالف هستند.

عربستان سعودی که به زنان اجازه رانندگی نمی‌دهد و ملتش از کمترین میزان آزادی سیاسی نیز برخوردار نیست و تاکنون شاهد انتخابات پارلمانی و تشکیل احزاب سیاسی نبوده و حتی حق تظاهرات صلح‌آمیز را ندارند، چگونه می‌خواهد از حقوق مردم بحرین دفاع کند.

عدم حضور دو تن از سران عضو شورای همکاری خلیج فارس – سلطان قابوس پادشاه عمان و شیخ خلیفه حاکم امارات – گویای شدت اختلاف و گسترش حجم تقابل میان عربستان سعودی و دیگر کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس و اعتراض به تحرکات اخیر عربستان سعودی در منطقه است.

به نظر ما، بزرگ‌ترین توجه سران عربستان سعودی و دیگر سران کشورهای عربی، باید قدس اشغال شده و مسجدالاقصی و دیگر اماکن تاریخی و مذهبی مسلمانان باشد، نه این که اموری حاشیه‌ای را در اولویت خود قرار دهند.

منبع: روزنامه القدس العربی